

ANEXA 7 la Ordinul Ministrului Educației, Cercetării și Tineretului nr.5235 / 01.09.2008

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI TINERETULUI
CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM ȘI
EVALUARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PREUNIVERSITAR

ARIA CURRICULARĂ
„CONSILIERE ȘI ORIENTARE”

DIRIGENȚIE

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ

Clasele I – a X-a

Curriculum DEFICIENȚE MINTALE SEVERE,
PROFUNDE ȘI/ SAU ASOCIATE

Aprobat prin ordin al ministrului
nr.5235 / 01.09.2008

București, 2008

NOTA DE PREZENTARE

Procesul educațional este un act de socializare, de culturalizare, de formare și de dezvoltare a personalității, dus la îndeplinire de echipa didactică. Aceste finalități se realizează preponderent la nivelul clasei de elevi, sub îndrumarea dirigintelui, ca mentor și ca organizator al acesteia.

Imaginea de sine a copiilor cu dizabilități determină probleme de adaptare și integrare în mediul social, sentimente de inferioritate, atitudini de evitare, tulburări de comportament, nervozitate exagerată, anxietate, invidie etc. Acești elevi au nevoie de încurajare permanentă, de laude, de stimulări și aprecieri pozitive.

Socializarea copiilor nu se manifestă doar prin acumulări de reprezentări și noțiuni despre colectiv, patrie, umanitate, prieteni. Este necesar un motiv intern, generator al conduitei morale, de aici și obligația cadrului didactic de a-i crea copilului cu dizabilități acea ambianță stimulativă și propice formării unui comportament adecvat din punct de vedere social.

În viața copilului apare o serie de modificări generate de noile tipuri de relații sociale în care intră, de noile grupuri sociale în care se integrează. El învață, prin imitație, comportamentele sociale, foarte importante fiind în formarea caracterului și în dezvoltarea personalității sale modelele cu care interacționează. Copilul cu dizabilități trebuie să-și formeze o gândire pozitivă și să învețe să facă diferența între ceea ce este bine și rău, ceea ce este frumos și urât.

Cadrul instituțional din școală îl ajută pe copil să se cunoască pe sine și pe ceilalți, să stabilească relații, să emită aprecieri. În spațiul școlar, copilul învață să se subordoneze dorinței grupului, să acționeze în sensul voinței colective, uneori renunțând la dorințele proprii.

Dirigintele își va desfășura activitatea pe următoarele coordonate: *ora de dirigenție, activități educative, extracurriculare și extrașcolare, colaborarea cu părinții elevilor și cu alți parteneri educaționali.*

CICLUL PRIMAR ȘI SECUNDAR (CLS. I-X)

OBIECTIVE CADRU:

- 1. Organizarea și educarea colectivului de elevi**
- 2. Dezvoltarea capacității de valorizare maximă a potențialului elevilor**
- 3. Cunoașterea și respectarea valorilor fundamentale ale societății democratice**
- 4. Cunoașterea și respectarea regulilor privind securitatea personală**

A. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

1. Organizarea și educarea colectivului de elevi

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
1.1 Cunoașterea și organizarea colectivului clasei	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Activități de familiarizare a elevilor cu spațiul școlar (sala de clasă, sala de sport, cabinet medical, cantina școlii etc.) ▪ Prezentarea membrilor colectivului clasei și a profesorilor „Clasa noastră, o mică familie” ▪ Fixarea responsabilităților în funcție de opțiuni și particularitățile fiecărui elev ▪ Joc de rol „Ce fac eu?”
1.2 Prelucrarea și respectarea regulamentului clasei și al școlii	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prezentarea și discutarea regulamentului școlar (drepturi și îndatoriri, uniformă, ecuson) ▪ Prezentarea regimului zilnic (ore de studiu., terapii, servirea mesei etc.) ▪ Elaborarea regulamentului clasei (elemente de cultură a clasei – mascota clasei) ▪ Exerciții de identificare a regulilor fixate la nivelul clasei/ școlii ▪ Jocuri de rol cu aplicarea regulilor însușite ▪ Discuții tematice dirijate: „Ce înseamnă să fii elev?” ▪ Lecturi selective ▪ Studii de caz
1.3 Formarea și educarea deprinderilor de interacțiune socială în cadrul grupurilor de apartenență	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Clasă, familie, prieteni ▪ Discuții tematice dirijate: „Ce ne aseamănă/ Ce ne desparte?”; „Eu și clasa mea/ colegii mei”; „Suntem uniți. Când/ de ce?” ▪ Exerciții pentru formarea spiritului de echipă ▪ Exerciții aplicative de comunicare și comportare civilizată în diverse situații ▪ Exerciții de identificare a relațiilor pozitive/ armonioase între colegi (cooperare, colaborare, prietenie, toleranță, întrajutorare, competiție) ▪ Vizionare (cu comentare) de filme privind comportamentul elevilor în clasă, școală, societate ▪ Joc de rol („Prietenia”; „La școală” etc.) ▪ Exerciții-joc de evidențiere și învățare a relațiilor sociale și de grup ▪ Dialoguri situaționale privind relațiile în cadrul grupurilor/ despre grupuri, cu sau fără suport imagistic ▪ Vizionare de filme privind raporturile din cadrul grupurilor de apartenență

2. Dezvoltarea capacității de valorizare maximă a potențialului elevilor

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
2.1 Formarea și educarea capacității de autocunoaștere și a cunoașterii celorlalți	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții-joc de descriere a propriei persoane sub aspect fizic/ moral ▪ Exerciții de cunoaștere și autocunoaștere („Cine sunt eu?”, „Cum sunt?”, „Cum ne văd ceilalți?”, „Eu în „oglinză”, „Eu și prietenii mei”)

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
2.1 Formarea și educarea capacității de autocunoaștere și a cunoașterii celorlalți	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de recunoaștere a actelor de identitate (certificat de naștere, buletin/carte de identitate, pașaport etc) ▪ Jocuri de identitate „Eu – copil; eu – elev; eu – prieten” ▪ Discuții tematice „Grupul meu, poziția mea în grup” ▪ Exerciții – joc : ”Descrierea colegului de bancă!” , „Cine este cel de lângă mine?” ▪ Joc „Cine este personajul?” ▪ Exerciții de opțiune „Cum aș vrea să fiu?” ▪ Exercițiu – joc de cunoaștere /autocunoaștere „Adevărat/fals” ▪ Aniversarea zilelor de naștere / onomastici ▪ Joc de rol ▪ Studii de caz
2.2 Formarea unor priceperi, deprinderi de muncă, a unui stil de muncă adecvat posibilităților lor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Discuții tematice: „Cum învățăm?”; „Cum îmi organizez timpul azi?”; „Cum îmi organizez spațiul în care învăț/ muncesc?”, „Fiecare minut e prețios!” ▪ Exerciții-joc „Întrecerea cu tine” ▪ Concursuri „Vreau să fiu primul!” (pe abilități, meserii ș.a.) ▪ Exerciții de analiza și apreciere a produselor activității ▪ Analize periodice ale activității „Bilanțul muncii noastre”, „A mai trecut un an”
2.3 Identificarea și afirmarea preferințelor, a intereselor pentru diferite profile ocupaționale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții practice de cunoaștere a specificului diferitelor meserii ▪ Exerciții de cunoaștere a potențialului propriu pentru exercitarea unei anumite meserii ▪ Discuții tematice: „Ce-ti dorești cel mai mult?”; „Ce vrei să devii?”; „Opțiunile mele” ▪ Exerciții –joc de asociere a diferitelor activități cu grupurile în care se desfășoară acestea ▪ Vizite la Școli de Arte și Meserii și la diferite locuri de muncă ▪ Vizionarea/ audierea de CD-uri educative, emisiuni radio/ TV despre meserii ▪ Concursuri: „Ce știi despre meseria ...?”; „Oameni, locuri și activități” etc.

3. Cunoașterea și respectarea valorilor fundamentale ale societății democratice

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
3.1 Cunoașterea drepturilor copilului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Activități de prezentare a drepturilor copilului ▪ Discuții pe marginea temei drepturilor copilului „Combaterea discriminării”, „Toți suntem egali” ▪ Exerciții de recunoaștere în imagini a diverse situații de respectare și, respectiv, încălcare a drepturilor copilului ▪ Exerciții explicative: „Ce înseamnă dreptul la asistență medicală?” ▪ Dreptul la educație? Dreptul la o familie? Drepturi cetățenești? ▪ Exerciții practice de relaționare cu persoanele aflate în dificultate ▪ Concursuri „Drepturi și îndatoriri” ▪ Organizarea de activități comune cu copiii din școlile/ liceele de masă publice și private (SNAC, parteneriate, colaborări)

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
3.2 Cunoașterea și respectarea regulamentelor, legilor și instituțiilor statului	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții-joc „Fapte bune/ fapte rele” ▪ Exerciții de recunoaștere, în imagini, a diverselor situații de respectare și, respectiv, încălcare a drepturilor persoanelor cu nevoi speciale/ ale omului ▪ Simulare a unor situații de respectare a drepturilor omului ▪ Exerciții de recunoaștere în imagini a situațiilor privind îndatoririle și obligațiile elevului/omului ▪ Discuții despre pace, libertate și democrație; inamicii democrației (violența și intoleranța); Instituții care apără drepturile omului ▪ Vizionarea (cu comentare) de filme despre problemele globale ale omenirii (conflicte interstatale, bolile secolului, poluarea, sărăcia, diminuarea resurselor, analfabetismul, drogurile, alcoolul etc) ▪ Exerciții practice de învățare a regulilor democratice (drepturi egale pentru toți, unitate în diversitate, dreptul la libera exprimare etc) ▪ Activități de socializare privind satisfacerea nevoii de a fi acceptat de ceilalți, de a fi în siguranță, de a fi împreună cu ceilalți, de a aparține unui grup ▪ Exerciții practice de identificare a responsabilităților de la nivelul clasei (lideri formali și informali), unității școlare (director, profesori diriginți etc) ▪ Exerciții de identificare – relaționare cu persoanele importante din comunitate (profesor, medic, pompier, polițist, preot, poștaș etc) ▪ Exerciții de identificare – relaționare cu persoanele importante de la nivel autorității locale, naționale (directorul școlii, primarul, Guvernul și Președinția) ▪ Exerciții practice de conduită civilizată în diverse situații ▪ Jocuri de rol pe teme de democrație ▪ Vizionare (cu comentare) de filme cu caracter civic – moral
3.3 Cunoașterea simbolurilor țării și a identității naționale	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de identificare a tipurilor de comunitate națională (țară-popor-națiune) ▪ Exerciții de identificare a tipurilor de comunitate internațională (națiuni și popoare) ▪ Celebrarea unor evenimente naționale și religioase (Ziua Națională, Paștele, Crăciunul etc.) ▪ Conversații tematice despre evenimente sociale de actualitate (votarea, Zilele comunității, Ziua Europei, Ziua persoanelor aflate în dificultate etc.) ▪ Exerciții de asociere a ritualurilor, datinilor, tradițiilor, obiceiurilor cu evenimente religioase/ sociale ▪ Exerciții de identificare a simbolurilor naționale (steag, stemă, imn, monedă, limbă, costum popular) ▪ Concursuri de recunoaștere a simbolurilor ▪ Completare de spații/imagini lacunare cu/ despre simbolurile specifice comunității de apartenență și naționale

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
3.4 Educarea în spiritul respectului față de munca de calitate	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Discuții tematice: “Lucrul bine făcut”; “Cum recunoaștem calitatea?” ▪ Ateliere de lucru ▪ Activități în grup de realizare a unor produse ▪ Concursuri “Cine face cel mai bine?” ▪ Expoziții cu produse realizate de elevi ▪ Studii de caz ▪ Vizite la muzee, vizionări de expoziții
3.5 Educarea pentru petrecerea, în mod plăcut și util, a timpului liber	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Activități de identificare a unui regim de muncă și odihnă corect ▪ Discuții tematice: ”Timpul în mijlocul naturii”; “Vine vacanța”; “Discoteca – relaxare sau stress?”; “Ce facem în weekend?” ▪ Joc de rol (“La picnic”, “În parc” etc.) ▪ Jocurile preferate ▪ Audiții/ vizionări de filme ▪ Participarea la activități cultural-artistice organizate de comunitate (Ziua orașului, Târguri și expoziții etc.) ▪ Vizite la muzee, spectacole de teatru/ circ
3.6 Educarea unor trăsături de caracter	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Jocuri de rol pe teme privind raporturile între oameni (prietenie-dușmănie; cooperare, răutate etc.) ▪ Exerciții practice de comportare civilizată (disciplină, punctualitate, cooperare, cinste, sinceritate, politețe, încredere în sine, spirit autocritic, modestie) ▪ Exerciții practice de comunicare nonverbală (gesturi cu semnificație socială) și verbală în vederea relaționării pozitive ▪ Discuții libere pe marginea unor situații reale ▪ Comentarea pe marginea unui suport imagistic ▪ Exerciții de lecturare a unor texte pe teme date, pe baza următoarelor trăsături morale: <ul style="list-style-type: none"> - încrederea și lipsa de încredere; - respectul și lipsa de respect; - curajul, frica și lașitatea; - bunătatea și răutatea; - sinceritatea și minciuna; - cinstea, dragostea pentru adevăr etc ▪ Jocuri de rol bazate pe empatie ▪ Dramatizări pe baza unor povestiri cu conținut moral
3.7 Pregătirea pentru viața de familie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de identificare a membrilor familiei (mama, tata, frați, surori, bunici, verișori etc.) ▪ Descrierea persoanelor apropiate (frați-surori/ părinți/ bunici) cu încadrarea în categoria de vârstă adecvată (copil-tânăr-adult - bătrân), prin sprijin verbal și imagistic ▪ Descrierea membrilor familiei după criterii date (nume, vârstă, data nașterii, loc de muncă, profesie etc.) ▪ Exerciții de identificare a relațiilor între membrii familiei ▪ Joc de rol pe tema relațiilor între copii, a relațiilor părinți-copii și a relațiilor între tinerii căsătoriți și părinții lor ▪ Exerciții de descriere a responsabilităților fiecărui membru al familiei

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
3.7 Pregătirea pentru viața de familie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prezentarea normelor și legislației privind familia ▪ Dialoguri pe tema căsătoriei și a alegerii partenerului de viață ▪ Discuții pe marginea locului și rolului familiei în societate ▪ Exerciții aplicative de întocmire a unui model de viața familială echilibrat ▪ Exerciții de identificare și respectare a reperelor orare ale vieții familiale (regimul zilnic) ▪ Exerciții de identificare a modificărilor survenite în perioada pubertății (îngroșarea vocii, apariția pilozității etc.) ▪ Dialoguri situaționale pe teme sexuale ▪ Joc de rol pe teme de fidelitate și de sarcina ▪ Noțiuni de planificare familială ▪ Dialoguri pe teme de comportament sexual (heterosexualitate, homosexualitate, lesbianism), igienă și sănătate sexuală ▪ Studiu de caz despre bolile cu transmitere sexuală ▪ Discuții pe marginea vizionării unor software-uri educative pe tema educației sexuale ▪ Lecturi tematice ▪ Întâlniri cu specialiști
3.8 Formarea și dezvoltarea unor comportamente ecologice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții practice privind protejarea lucrurilor și a mediului ▪ Exerciții practice de protejare a “colțului viu” al clasei/ a animalelor de companie ▪ Jocuri de rol pe teme cu conținut ecologic și moral ▪ Vizionare de software-uri educative/ filme cu conținut ecologic și moral ▪ Studii de caz

4. Cunoașterea și respectarea regulilor privind securitatea personală

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
4.1 Cunoașterea și respectarea normelor de igienă personală și colectivă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de îngrijire a propriei persoane : <ul style="list-style-type: none"> - exerciții practice de respectare a normelor de igienă; - exerciții de îngrijire a părului, unghiilor, mâinilor etc.; ▪ Exerciții de îngrijire a spațiului: <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de aerisire și curățenie a camerei de dormit etc.; - exerciții de utilizare și întreținere corectă a sălii de baie, a obiectelor de toaletă ; - exerciții de folosire a instalațiilor sanitare; ▪ Exerciții practice de respectare a normelor de igienă ▪ Exerciții de identificare și recunoaștere a simptomelor unor boli frecvente (durere de cap, burtă, răceală etc.) ▪ Exerciții – joc de simulare a manifestărilor unei boli și familiarizarea cu măsurile de acordare a primului ajutor ▪ Exerciții practice de acordare a primului ajutor în diferite situații ▪ Discuții tematice: “Cum ne păstrăm sănătatea?”; “Obiceiuri sănătoase și nesănătoase”; “Alimente proaspete/ alterate” ▪ Povestiri ▪ Joc de rol pe teme de protecția consumatorului

OBIECTIVE DE REFERINȚĂ	EXEMPLE DE ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE
4.2 Cunoașterea pericolelor (substanțe nocive, focul, accidente etc) și formarea de conduite preventive	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de recunoaștere a pericolelor potențiale din mediul înconjurător (substanțe nocive, focul, accidente etc.) ▪ Exerciții de identificare a obiectelor și spațiilor periculoase din mediu ▪ Exerciții de formare a unor conduite de evitare și prevenire a pericolelor din mediu
4.3 Cunoașterea și respectarea regulilor de circulație rutieră	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Întâlniri cu invitați din Poliția rutieră ▪ Discuții tematice privind cunoașterea semnelor și regulilor de circulație „Strada și capcanele ei”, „Să cunoaștem semnele de circulație” ▪ Exerciții practice „Să circulăm corect!” ▪ Jocuri de rol ▪ Vizionarea de spectacole rutiere ▪ Vizionarea de software-uri educaționale ▪ Cercuri de educație rutieră ▪ Concursuri pe teme de circulație „Alfabetul circulației rutiere”
4.4 Formarea comportamentelor de apărare în caz de catastrofe naturale (incendii, cutremure, inundații)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de simulare a unor situații limită (incendiu, inundație, cutremur etc) ▪ Discuții pe marginea unor texte cu suport imagistic sugestiv „Focul, prieten și dușman”, „Surse de producere a incendiilor”, „Prevenirea incendiilor în școală și gospodărie” ▪ Dialoguri tematice „Cum acționăm în caz de cutremur/ inundații/ incendii?”, „Forța omului-forța naturii” ▪ Exerciții de familiarizare cu modalitățile de solidaritatea internațională ▪ Vizionări de filme, casete ▪ Exerciții de simulare a unor calamități „Comportamente și atitudini în situații limită”
4.5 Formarea și dezvoltarea unor comportamente preventive față de factorii de risc care conduc la delinquența juvenilă: agresivitate, violență, abuz, furt, devianță, trafic de ființe etc.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții-joc de simulare a unor situații de viață pe tema conflictelor din cadrul grupurilor de apartenență ▪ Discuții tematice: „Violența în familie”; „Lege și fărădelege”; „Agresor și victimă”; „Violența și urmările ei” etc. ▪ Studii de caz ▪ Lecturi tematice ▪ Dramatizări

B. CONȚINUTURI ALE ÎNVĂȚĂRII:

1. *Grupul școlar*
2. *Regulamentului clasei și al școlii*
3. *Relații interpersonale și grupuri de apartenențe*
4. *Cunoaștere și autocunoaștere*
5. *Stilul de muncă*
6. *Muncă și terapie*
7. *Meserii și ocupații*
  - Interese și preferințe profesionale
8. *Drepturile copilului*
9. *Instituțiile statului și legile țării*
  - Drepturi și îndatoriri cetățenești
10. *Identitatea națională și simbolurile ei*
11. *Munca de calitate*
12. *Petrecerea timpului liber*
13. *Trăsături de caracter*
14. *Viața de familie*
  - Căsătoria
  - Bolile cu transmitere sexuală
  - Planing familial
15. *Protecția mediului*
16. *Normele de igienă personală și colectivă*
  - Protecția consumatorului
17. *Pericole* (substanțe nocive, focul, accidente etc)
  - Conduite preventive
18. *Semne și reguli de circulație rutieră*
19. *Catastrofe naturale (incendii, cutremure, inundații)*
20. *Delicvența juvenilă*
  - Factori de risc: agresivitate, violență, abuz, furt, devianță, trafic de ființe

C. SUGESTII METODOLOGICE:

Complexitatea finalităților educaționale presupune îmbinarea orelor de dirigenție cu activitățile educative extracurriculare și extrașcolare, depășind cadrul limitat al unei ore pe săptămână. Mai mult, parteneriatul educațional, ca set de intervenție complementară, apare ca o necesitate.

Componentele programei de dirigenție reflectă abordarea transcuroriculară în problemele fundamentale ale educației, ponderea acestora pe nivel și pe clasă se realizează în funcție de particularitățile de vârstă și psihoindividuale, particularitățile grupului educat, specificul unității școlare, resursele umane și materiale, specificul local.

Pornind de la specificul și potențialul fiecărui colectiv/ elev, activitățile de dirigenție se vor realiza în forme și cu strategii diferite, menite să individualizeze și să faciliteze, în același timp, integrarea școlară și socio-profesională a copiilor.

Strategiile de realizare a acestor activități, diferite de cele ale activității de predare-învățare, țin de tematica propusă și de obiectivele cărora li se subordonează, fiind, totodată, expresia personalității și a creativității fiecărui profesor diriginte.

Grupul de lucru pentru elaborarea programei școlare:

Coordonator:

Consilier CNCEIP, Adina Valeria Marinache

AUTORI:

Prof. Floare Manolescu – Școala Specială nr.10, București

Prof. Mihaela Bazarciuc – Școala Specială nr.10, București

Prof. Maria Georgescu – Școala Specială nr.10, București

Prof. Marian Casapu – Școala Specială nr.6, București

Prof. Paula Grigoroiu – Școala Specială nr.10, București